

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی مامایی و بهداشت باروری طرح درس (Course plan)

شماره درس: ۵۱۸۳۲۴

عنوان درس: حقوق و پزشکی قانونی در مامایی

نوع و تعداد واحد (نظری/عملی): ۱ واحد نظری

نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۶-۱۴۰۵

دروس پیش نیاز: همزمان با درس اخلاق، قوانین و حقوق در مامایی

مکان برگزاری: دانشکده پرستاری و مامایی

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): ترم ۵ کارشناسی مامایی

روز و ساعت برگزاری کلاس: هشت هفته دوم سه شنبه ها، ۱۸-۱۶

شماره تماس: ۰۳۱۳۷۹۲۷۵۹۲

مسئول درس: دکتر زهرا سهرابی

مکان و زمان حضور در دفتر کار: دانشکده پرستاری و مامایی - طبقه اول، اتاق ۱۱۶ روزهای دوشنبه ساعت ۱۶-۱۴.

Email: zsohrabi@nm.mui.ac.ir

استاد درس: خانم دکتر نوروزی، دکتر زهرا سهرابی، استاد مدعو

شرح درس:

در طول این درس دانشجویان با تعریف و مسائل مختلف پزشکی و مامایی قانونی و حقوقی، نقش و وظایف و تکالیف ماما در این زمینه و مسئولیت‌هایش در قبال جامعه آشنا می‌شود.

هدف کلی برنامه درس:

دانشجو در پایان این درس بتواند مفاهیم و اصول حقوقی و پزشکی قانونی مرتبط با حرفه مامایی، حقوق بیمار و وظایف و مسئولیت‌های قانونی و حرفه‌ای ماما را شناخته و با نگرش اخلاق مدار و حرفه‌ای، ارتباط مؤثر، عملکرد مبتنی بر شواهد و مدیریت مناسب، آن‌ها را در موقعیت‌های بالینی به کار گیرد.

اهداف اختصاصی:

- ۱) پزشکی قانونی، ساختار و وظایف سازمانی آن را تعریف و توضیح دهد. (دانشی)
- ۲) مفاهیم حقوق، اخلاق، جرم و مجازات را تعریف کند (دانشی - نگرش‌ها و باورها)
- ۳) قصور و خطاهای حرفه‌ای و مصادیق آن در حرفه مامایی را توضیح دهد (دانشی - حرفه‌ای‌گرایی)
- ۴) مسئولیت‌های اخلاقی، کیفری، مدنی، شغلی و سوگندنامه‌ای ماما را بیان کند (دانشی - حرفه‌ای‌گرایی)
- ۵) انواع رضایت، رضایت آگاهانه، رضایت حقوقی و براءت‌نامه و شرایط مسئولیت و عدم مسئولیت ماما را توضیح دهد (دانشی - نگرش‌ها و باورها)
- ۶) انواع گواهی‌های پزشکی و مامایی، اصول صدور آن‌ها و پیامدهای قانونی گواهی خلاف را بیان کند (دانشی - حرفه‌ای‌گرایی)
- ۷) اهمیت رازداری، انواع رازپوشی و پیامدهای قانونی افشای اسرار بیمار را توضیح دهد (دانشی - نگرش‌ها و باورها)

- ۸) قوانین مرتبط با داروها، مواد غذایی و آشامیدنی و مسمومیت‌ها را در موقعیت‌های مرتبط با مامایی به کار گیرد (مهارتی – عملکرد مبتنی بر شواهد)
- ۹) انواع مرگ، علائم مرگ و اصول مرگ‌شناسی را توصیف کند (دانشی)
- ۱۰) مفهوم قانونی حاملگی، اهمیت تشخیص آن و مرگ‌های مرتبط با حاملگی و زایمان را توضیح دهد (دانشی)
- ۱۱) قوانین مربوط به سقط جنین، آثار و بقایای آبستنی، دپه جنین و مجازات‌های مرتبط را تبیین کند. (دانشی – عملکرد مبتنی بر شواهد)
- ۱۲) قوانین مربوط به بچه‌کشی و مجازات‌های مرتبط را بیان کند (دانشی)
- ۱۳) انواع خشونت علیه زنان و کودکان و مسائل پزشکی قانونی مرتبط با آن را شناسایی و در برخورد با قربانیان، نگرش حمایتی و عاری از قضاوت داشته باشد (نگرشی – نگرش‌ها و باورها)
- ۱۴) کلیات تروماتولوژی پزشکی قانونی، انواع جراحات و ارتباط آن‌ها با قوانین و مجازات‌های مربوط را توضیح دهد (دانشی)
- ۱۵) اصول تشخیص هویت افراد زنده و اجساد و احراز رابطه والد و فرزند را توضیح دهد (دانشی)
- ۱۶) مسائل و قوانین مرتبط با هتک ناموس، ازاله بکارت، منافی عفت، انحرافات جنسی و اختلال هویت جنسی را شرح دهد و در مواجهه با آن‌ها رویکرد حرفه‌ای و محترمانه داشته باشد (دانشی-نگرشی – نگرش‌ها و باورها)
- ۱۷) با قربانیان خشونت و جرائم جنسی، ارتباط همدلانه، محترمانه و بدون قضاوت برقرار کرده و خدمات مناسب را ارائه دهد (مهارتی – مهارت‌های ارتباطی و بین‌فردی)
- ۱۸) اصول نگارش، ثبت و مستندسازی اطلاعات و اقدامات پزشکی و مامایی را در چارچوب قوانین و استانداردهای حرفه‌ای به کار گیرد (مهارتی – حرفه‌ای‌گرایی)
- ۱۹) اطلاعات و اقدامات پزشکی و مامایی را دقیق، کامل، عینی و قانونی ثبت و مستندسازی کند (مهارتی – حرفه‌ای‌گرایی)
- ۲۰) در موقعیت‌های پزشکی قانونی، بر اساس قوانین، شواهد و حدود صلاحیت حرفه‌ای، اقدامات لازم را اولویت‌بندی، ارجاع و مدیریت کرده و گواهی و مستندات مربوط را به‌درستی تنظیم کند (مهارتی – عملکرد مبتنی بر شواهد، رهبری و مدیریت)

روش تدریس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

- ۱) سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- ۲) بحث در گروه‌های کوچک

وظایف فراگیران (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

- ۱) در جلسات حضوری/آنلاین با رعایت نظم کلاسی به موقع حضور داشته باشد.
- ۲) حضور فعال در کلاس‌های حضوری/آنلاین (مشارکت در پرسش و پاسخ‌ها)
- ۳) انجام فعالیت‌های یادگیری نظیر انجام تکلیف (حضوری/آفلاین)، شرکت در آزمون و شرکت در بحث‌های گروهی و پاسخدهی سوالات به منزله فعالیت کلاسی محسوب می‌شود.
- ۴) شرکت در آزمون‌های مجازی، آزمونک‌های کلاسی، میان ترم و پایان ترم الزامی است.

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری، آفلاین و آنلاین):

- آئین نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی (موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه‌ای) رعایت گردد.
- بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است.
- الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.

ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:

- یک جلسه غیبت غیرموجه قابل بخشش
- دو جلسه غیبت غیرموجه کسر ۱ نمره
- سه جلسه غیبت غیرموجه کسر ۲ نمره
- چهار جلسه غیبت غیرموجه کسر ۴ نمره

ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید.

بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز (۴/۱۷) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبتها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

- سیاست های مسئول درس در مورد تأخیر و هرگونه تخطی از آیین نامه انضباطی دانشجو در کلاس درس:
- دانشجویان موظف هستند در زمان مقرر در کلاس حضور یابند و در صورت تأخیر، منطبق با سیاست های انضباطی برخورد می شود.
- هرگونه رفتار نامناسب، صحبت های نامربوط، استفاده نادرست از وسایل الکترونیکی، یا ایجاد مزاحمت در کلاس ممنوع است.
- دانشجویان باید احترام متقابل با استاد و هم کلاسی ها را رعایت کنند.
- موارد تخطی از سیاست های انضباطی ممکن است منجر به تذکر کتبی، کاهش نمره، یا در موارد جدی تر، ارجاع به مراجع ذی ربط در دانشگاه شود.

نحوه ارزشیابی دانشجو و نمره دهی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف و فعالیت های یادگیری در زمان مقرر	۲
۲	مشارکت فعال در فعالیت های کلاسی و بحث های آموزشی	۱
۳	امتحان میان ترم	-
۴	امتحان پایان ترم	۱۷
جمع		۲۰

منابع اصلی

- ناظم واسق. ناظم نوغانی. تاریخ، اخلاق و مقررات مامایی. ۱۳۸۰
- قشلاقی، فرزاد. تاریخ اخلاق و مقررات مامایی و پزشکی قانونی. ۱۳۸۴
- اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران. کلیات پزشکی قانونی و مسمومیت. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران. آخرین چاپ
- بی مایو. آسیب شناسی قانونی. دکتر عابدی و همکاران. مرکز تحقیقات پزشکی قانونی. ۱۳۹۰
- پناهی زاده، حسین. کلیات پزشکی قانونی برای دستیاران و متخصصین زنان و زایمان. انتشارات جهاد دانشگاهی. ۱۳۹۰

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

Foster IR, Lasser J. Professional ethics in midwifery practice. Jones & Bartlett Publishers; 2010

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس حقوق و پزشکی قانونی در مامایی نیمسال اول ۱۴۰۵-۱۴۰۶					
روز و ساعت برگزاری:		مکان برگزاری:		کد گروه:	
ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	نوع جلسه	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس / فعالیت یادگیری	مدرس
۱	۱۴۰۵/۸/۲۶	معرفی اهداف و طرح درس / پزشکی قانونی و سقط جنین و شناسایی آثار و بقایای آبستنی	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	-	دکتر سهرابی
۲	۱۴۰۵/۹/۳	تعریف پزشکی قانونی و مجازات خطاها و قصور حرفه ای با تاکید بر مصادیق مامایی مسئولیتها و عدم مسئولیت پزشکی و مامایی انواع گواهی ها و چگونگی صدور	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه و مرور مطالب آموزشی مرتبط با موضوع جلسه پیش از شروع کلاس / شرکت در بحث گروهی	استاد مدعو
۳	۱۴۰۵/۹/۱۰	پزشکی قانونی بارداری، چگونگی تشخیص و تعیین نسب، انواع گواهی ها و چگونگی صدور، کلیات تشخیص هویت افراد زنده، اجساد و احراز رابطه پدر و مادر با فرزند	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه و مرور مطالب آموزشی مرتبط با موضوع جلسه پیش از شروع کلاس / شرکت در بحث گروهی	استاد مدعو
۴	۱۴۰۵/۹/۱۷	کلیات تروماتولوژی پزشکی قانونی، انواع مرگ، علائم و مرگ شناسی، مسایل مربوط به نوزاد و بچه کشی	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه و مرور مطالب آموزشی مرتبط با موضوع جلسه پیش از شروع کلاس / شرکت در بحث گروهی	استاد مدعو
۵	۱۴۰۵/۹/۲۴	اقدامات کلینیکی و پاراکلینیکی در پزشکی قانونی و تفسیر آن، مهارت های علمی و عملی کار در پزشکی قانونی، چگونگی نگارش نسخ و گواهی پزشکی	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه و مرور مطالب آموزشی مرتبط با موضوع جلسه پیش از شروع کلاس / شرکت در بحث گروهی	استاد مدعو

دکتر نوروزی	مطالعه و مرور مطالب آموزشی مرتبط با موضوع جلسه پیش از شروع کلاس/ شرکت در بحث گروهی	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	خشونت علیه زنان، مسائل پزشکی قانونی مرتبط با آن	۱۴۰۵/۱۰/۱	۶
دکتر نوروزی	مطالعه و مرور مطالب آموزشی مرتبط با موضوع جلسه پیش از شروع کلاس/ شرکت در بحث گروهی	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	خشونت علیه کودکان، مسائل پزشکی قانونی مرتبط با آن	۱۴۰۵/۱۰/۸	۷
دکتر نوروزی	مطالعه و مرور مطالب آموزشی مرتبط با موضوع جلسه پیش از شروع کلاس/ شرکت در بحث گروهی	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	تشخیص پرده بکارت و مسائل حقوقی آن از نظر مامایی	۱۴۰۵/۱۰/۱۵	۸
دکتر نوروزی	مطالعه و مرور مطالب آموزشی مرتبط با موضوع جلسه پیش از شروع کلاس/ شرکت در بحث گروهی	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	بررسی مسایل مربوط به هتک ناموس، ازاله بکارت و منافیات عفت	۱۴۰۵/۱۰/۲۲	۹

<https://meet.mui.ac.ir/maternal/>

لینک کلاس مجازی:

تاریخ امتحان میان ترم:

تاریخ امتحان پایان ترم (بر اساس تقویم آموزش)